

พุทธวิธีแก้หลง

ไม่ว่าโลภะหรือโทสะก็ตาม มีมูลเหตุเกิดจากกิเลสตัวสำคัญคือโมหะ ที่เรียกเป็นคำไทยง่ายๆ ว่า ความหลง อันหมายถึงความรู้ความคิดที่ไม่ถูกต้องตามความจริง

ความหลงนี้เห็นจะพอเปรียบได้กับยาดำ คือมีแทรกอยู่ในกิเลสทุกกองทุกประเภท ตั้งแต่หยาบสุดถึงละเอียดสุด พุดให้ถูกก็คือความหลงหรือโมหะเป็นเหตุให้เกิดกิเลสทั้งปวง เป็นพื้นฐานของกิเลสทั้งปวง

ความรักความชอบก็เกิดจากโมหะ

ความชังก็เกิดจากโมหะ

ความปรารถนาก็เกิดจากโมหะ

ความเกียจคร้านก็เกิดจากโมหะ

แม้ความโลภก็เกิดจากโมหะ

และความโกรธก็เกิดจากโมหะ

ภาวะของจิตที่สิ้นกิเลสอย่างสิ้นเชิงแล้วเท่านั้น ที่ปราศจากโมหะหรือความหลงเข้าไปเกี่ยวข้อง
แม้แต่น้อย เป็นภาวะเดียวจริงๆ ที่พ้นจากโมหะหรือความหลง ภาวะอื่นของจิตมีความหลงเป็น
เหตุแทรกซึมอยู่ทั้งนั้น

ด้วยเหตุนี้ ตราบใดที่ยังมีความหลงให้บรรเทาเบาบางไม่ได้ ตราบนั้นจิตยังจะต้องมีติดมิด และเร่า
ร้อนวุ่นวายกระสับกระส่ายอยู่ด้วยอารมณ์รุนแรงร้อยแปด เช่น

อารมณ์รัก

อารมณ์ชัง

อารมณ์ยินดี

อารมณ์ปรารถนา

เหล่านี้เป็นต้น

แต่ถ้าเมื่อใดทำความหลงให้บรรเทาเบาบางลงได้ เมื่อนั้นจิตก็จะผ่องใสและเยือกเย็นเป็นสุขขึ้น
ด้วยไม่มากด้วยอารมณ์รุนแรงร้อยแปดดังกล่าว